

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Acésta fóia ese câte 2 cóle pe luna si costa 3 florini val. austr., pentru cei ce nu suntu membrii asociatiunei.
Pentru strainatate 9 franci (lei noi) cu porto postei.

Abonamentul se face numai pe câte 1 anu intregu.
Se abonédia la Comitétulu Asociatiunei in Sibiiu, sén prin posta séu prin domnii colectori.

Sumariu: Proiectu de statutu, pentru instituirea si organisarea scólei de fete, impreunate cu internatu, infintiatá si sustinuta de asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu in Sibiiu. — Caracterulu firmu, disertatiune pronunziata in adunarea generala a despartimentului XII tñuta in Lapsiu in a. 1884. — Procese verbale ale comitetului asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu luate in siedintiele dela 11 Maiu n. 1885.

Proiectu de statutu

*pentru instituirea si organisarea scólei de fete, impreunate cu internatu, infintiatá si sustinuta de asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu in Sibiiu.**

§. 1.

Avèndu in vedere importantia femeiloru pentru creșterea tinerimei si prin acést'a pentru promovarea culturai popóreloru, asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, in intelesulu problemei sale, stabilite in §. 2 alu statuteloru, de a inaintá cultur'a poporului romanu, infintieža si sustine din mijlócele sale si sub auspiciile sale o scóla superióra romana de fete, impreunata cu pensionatu.

Luàndu deci in considerare scopulu pentru care acésta scóla se infintieža, legatur'a in care ea trebuie se intre cu alte scóle de felulu ei, si prescrierile Art. L. XXXVIII din 1868, cap. IV §. 16, lit. b. si cap. V. §. 68, se stabilescu urmatórele dispositiuni pentru instituirea si organisarea acestei scóle superióre de fete.

A. Scól'a.

§. 2.

Numirea scólei.

Scól'a pórtá numirea: „Scól'a superióra de fete a asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu“.

*) Elaboratu in urmarea conclusului Adunarei generale din Orascia la 1884, se publica impreuna cu planulu de invetiamentu cu scopu, cá ddnii membrii ai Asociatiunei se aiba timpu de a le citi si studia pâna la viitóri'a adunare generala, care se va tinea in Gherl'a.
Red.

§. 3.

Categori'a scólei.

Scól'a acést'a apartine categoriei scóleloru asia numite „civile“, normate prin Art. L. XXXVIII din 1868.

§. 4.

Scopulu scólei.

Scól'a superióra de fete, cu pensionatu, are de scopu a dá feteloru de romanu o cultura generala mai temeinica, necesara pentru implinirea vocatiunei, ce femeile au in familie si societate.

§. 5.

Cursulu scolaru.

Cursulu complectu scolaru tine 8 ani si, dupa gradulu de desvoltare intelectuala si dupa progresulu ce-lu facu in invetiatura, elevele se distribue pe 8 clase, fie-care cu unu cursu de 1 anu.

Avèndu in vedere trebuintiele poporului romanu in diferitele straturi ale societatii, cursulu scolaru se intocmesce astfelu cá, chiar si cu absolvarea clasei a VI-a elevele se fia primitu unu intregu complectu de invetiatura, de-si cev'a mai restrinsu. Totodata dupa class'a a VI-a se adauge unu cursu complementariu, pentru elevele, cari nu cercetéža class'a VII-a si VIII-a, si dupa class'a a VIII-a unu altu cursu complementariu pentru elevele, cari au trecut prin tóte 8 clasele.

Cursurile complementare, la inceputu de câte unu anu, se potu amplificá, dupa trebuintia, atátu cu privire la durata, câtu si cu privire la obiectele, ce au a fi tractate intrênsele.

Menirea acestoru cursuri complementare este: a aprofundá invetiamentulu din clasele ordinare si mai alesu, a dá acestui'a o mai pronunziata directiune spre ocupatiunile, ce astépta pre eleve in viéti'a practica.

§. 6.

Obiectele de invetiamentu.

Obiectele de invetiamentu sunt:

a) obligate

- 1) Religie.
- 2) Limb'a materna.
- 3) Limb'a maghiara.
- 4) Limb'a germana.
- 5) Computu si geometria.
- 6) Geografia si istoria.
- 7) Istori'a naturala.
- 8) Fisica si chimia.
- 9) Desemnu.
- 10) Caligrafie.
- 11) Cântare.
- 12) Lucru de mâna.
- 13) Economi'a casnica.
- 14) Gimnastica.

b) facultative:

- 15) Music'a instrumentala.
- 16) Limb'a francesca.

§. 7.

Planu de invetiamentu.

Planulu de invetiamentu pentru scól'a superióra de fete, 'lu stabileste din timpu in timpu si dupa trebuintia, in conformitate cu legile regnicolare in vigóre, comitetulu asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Pentru acum planulu de invetiamentu se stabileste precum urméza:

a) Pentru cursurile ordinare.

1. *Religiunea.* Se va predá dupa planulu stabilitu de autoritatile respective bisericesci.

2. *Limb'a materna.* Scopulu: Inlesnirea impartasirei cugetarilor sale altor'a prin graiu viu si in scrisu in forma si dupa contienutu esactu, precisu si claru; inlesnirea in facerea de teme scripturistice mai obicinuite in viéti'a cetatienésca si cunóscerea productelor mai insemnate ale literaturii romane.

Class'a I.

Esercitiu de intuitiune si de conversare asupr'a obiectelor din imprejurimea copilelor. Cunóscerea sonurilor si a semnelor acelor'a in forma scrisa si tiparita. Cetirea respicata cu deosebita privire la despartirea in silabe. Conversare despre cele cetite. Deprinderi in copiare din cartea de cetire. Memorizarea de mici poesióre de modelu. 12 jumetati de óra pe septemana.

Class'a II.

Esercitiu de intuitiune si de conversare in legatura cu cele cetite. Reproducerea cuprinsului celor cetite dupa intrebari puse de invetiatoriu. Esercitiu in cetire mecanica corecta cu observarea semnelor de inter-

punctiune. Esercitiu ortografice pe bas'a càrtii de lectura, mai cu séma prin decopiarea de piése anumite. Cunóscerea substantivului, a adjectivului si a verbului in timpurile principale. Dicerea simpla pura. Memorizare de piése alese din cartea de lectura. 6 óre.

Class'a III.

Cetire fluenta cá in anulu precedentu, cu cerintie ceva mai urcate. Continuare in deprinderea ortografiei cá in anulu precedentu. Propositiunea simpla pura si cea amplificata in generalu, cu numirea subjectului, predicatului si obiectului. Declinatiunea substantivului si a adjectivului, conjugatiunea verbului in timpurile principale ale indicativului. Numeralulu, pronumele personalu in generalu. Continuare cu reproducerea verbala si in scrisu de piése cetite, dupa intrebari puse si date de invetiatoriu. Memorizarea de piése din cartea de lectura, in prosa si in versuri. Esercitiu de caligrafie dupa tact. 6 óre.

Class'a IV.

Cetire fluenta, cu deosebita privire la accentuare, interpunctiune si intielesu (cetire logica si estetica) cu espicatiuni verbale si reale. Continuarea esercitiilor ortografice pâna la desteritate in drépt'a scriere. Dicerea amplificata, deosebirea de cea compusa, dicerea contrasa in generalu. Continuare in cunóscerea pãrtii formale a gramaticii, flexionarea speciilor de cuvinte flexibile. Deosebirea intre adverbiu, prepositiuni, conjunctiuni si interjectiuni. Reproducerea verbala si in scrisu, cu cuvinte proprii, de mici piése cetite din cartea de lectura. Memorizare cá in anulu precedentu cu cerintie mai urcate. Esercitiu in cetirea cu litere cirilice. 6 óre pe septemana.

Classa V.

Esercitiu in cetire fluenta logica si estetica cu espicatiuni verbale si reale. Desvoltarea si largirea cunoscintelor despre dicerea simpla, amplificata si contrasa cu continua privire asupr'a pãrtii formale. Dicerea compusa in generalu. Complectarea cunoscintelor despre substantiv, adjectiv, verbu, pronume. Analis gramaticali, verbali si in scrisu. Deprinderi in derivarea de cuvinte. Decopiarea de piése de modelu pentru stabilirea ortografiei si interpunctiunii, scriere dupa dictatu. Reproducerea cuprinsului pieselor cetite cu graiu viu si in scrisu, variandu expresiunile. Istorisiri si descrieri mai mici dupa dispositiuni date. Esercitiu in declamare de piése mai usióre poetice si in prosa.

Totu la 2 septemani o lucrure stilistica de casa. 4 óre pe septemana.

Class'a VI.

Cetire cá in anulu precedentu cu cerintie mai urcate. Dicerea compusa, felurile dicerilor primare si secundare. Largirea cunoscintelor pãrtii formale, mai cu séma a adverbului lui, conjunctiunilor, prepositiunilor. Analis gramaticale cu graiulu si in scrisu. Esercitiu ortografice si stilistice cu cerintie mai urcate, adaugându-se esercitiu in compunerea de epistóle, transcrieri

de poezii mai usióre in prosa si alte compositiuni stilistice mai usióre. Esercitii in declamare cá in anulu precedentu.

Totu la 2 septemani o lucrare stilistica de casa. 4 óre pe septemana.

Class'a VII.

Cetire cá in anii precedenti, cu deosebita privire la form'a si intielesulu celoru cetite. Deosebirea intre form'a poetica si prosaica. Ritmu si rima. Feliurile de capetenie de poezii cu date istorice literare. Dicerea prescurtata, eliptica, vorbirea directa si indirecta. Periodulu. Complectarea pãrtii formale a gramaticei. Consecutiunea timpurilor si regulele interpunctiunei. Reproducerea in scrisu de piese cetite de invetiatoriu. Reasumate din piese cetite, cu privire la aflarea dispositiunei. Transformarea de poezii mai grele in prosa. Descrieri, naratiuni si epistole in legatura cu invetiamentulu din obiectele reale. Compositiuni stilistice din viéti'a civila. Declamatiuni de piese poetice si prosaice. Totu la 3 septemani o lucrare stilistica de casa. 4 óre pe septemana.

Class'a VIII.

Cetire de piese prosaice si poetice de diferite genuri literare, cu date pentru cunóscerea desvoltarei literaturei romane. Date biografice despre scriitori mai insemnati romani. Cunóscerea conditiunilor pentru frumseti'a poetica. Cetirea unei piese dramatice. Largirea si complectarea invetiamentulu formalu si sintacticu. Esercitii in facerea de dispositiuni pentru teme luate din cerculu invetiamentulu. Elaborarea de teme mai grele dupa dispositiuni date. Compositiuni stilistice din viéti'a civila. Declamatiuni cá in anulu precedentu.

Totu la trei septemani o lucrare stilistica de casa 4 óre pe septemana.

3. *Limb'a magiara.* Scopulu: cunóscerea limbei magiare in privintia formala si sintactica pentru a puté ceti si intielege cele cetite atátu dupa forma cátu si dupa cuprinsu, precum si a-si esprima corectu in graiu si in scrisu cugetarile sale. Cunóscerea productelor mai de capetenie ale literaturei mai nóue.

Class'a I—IV.

Esercitii in numirea objectelor ce incungiura pre eleve, cu deosebita insistare la pronunciare corecta. Cunóscerea sonuriloru si a litereloru; esercitii in cetirea mecanica, fluanta. Esercitii in compunerea de díceri despre insusirile, feliulu si lucrarea fiintieloru si lucruriloru, cu indegetari asupr'a partii formale a gramaticei. Memorisari. Fie-care classa cáte 2 óre pe septemana.

Class'a V.

Esercitii in cetire fluanta cu accentuarea curata. Impartirea sonuriloru; cuvinte cu tonu afundu si cu tonu inaltu si neutrale. Armoni'a in vocalisare si sufixare. Formarea de díceri simple si amplificate; cunóscerea amplificariiloru. Substantivulu, pronumele personalu, adjectivulu, verbulu cá predicatu, articolulu, copul'a. Con-

jugarea in timpurile principali ale verbeloru regulare fara „ik“ in indicativu, forma nedeterminata. Esercitii de analiza gramaticala cu deosebita privire la topic'a limbei magiare. Traduceri din limb'a romana in cea magiara si intorsu. Esercitii in reproducerea celoru cetite cu graiu viu si in scrisu pentru a pune basa formarei stilului. Memorisarea de paradigme, díceri, mici istorióre si poezióre. 2 óre.

Class'a VI.

Cetire cá in anulu precedentu cu observarea accentuarei corecte si a interpunctiunei. Compunerea de cuvinte prin derivare si flexionare, sufixarea numeloru cu si fara vocala legatóre; acumularea sufixeloru; sufixarea substantivulu, adjectivulu, numeralulu, pronumelui. Conjugarea verbeloru sincopice si neutre in timpurile principale. Continuare despre dícerea simpla si amplificata; determinarile atributive si adverbiale. Esercitii de traducere cá in anulu precedentu. Esercitii in compunerea de díceri si de istorisiri mici pe bas'a celoru cetite. Memorisare de díceri, dialoguri despre lucrurile mai obicinuite, istorióre si poezii. La 4 septemani o ocupatiune stilistica de casa. — 2 óre pe septemana.

Class'a VII.

Cetire cá in anulu precedentu cu cerintie mai urcate si cu deosebita privire la form'a si intielesulu celoru cetite. Sufixarea verbeloru in generalu, transitive si ne-transitive si fara „ik“ verbele potentiale, neregulare si defective. Adverbiulu, prepositiunea si interjectiunea. Dícerea contrasa, prescurtata, vorbirea directa si indirecta. Dícerea compusa, feliulu díceriloru primare si secundare. Reproducerea cuprinsulu pieseloru cetite cu graiulu si in scrisu. Compositiuni libere mai usióre. Memorisarea si declamarea de piese prosaice si poetice. La 4 septemani o lucrare stilistica de casa. 2 óre pe septemana.

Class'a VIII.

Cetire cá in anulu precedentu, luându in privire momentele principale din desvoltarea literaturei magiare. Complectarea celoru invetiate din partea formala si sintactica. Esercitii in compositiuni libere, pregatite in scóla, luate din cerculu invetiamentulu realu. Declamatiuni de piese mai grele. La 4 septemani o lucrare stilistica de casa. 2 óre pe septemana.

4. *Limb'a germana.* Scopulu cá si la cea maghiara.

Class'a III. IV.

Pensulu analogu cá si la limb'a magiara, in cl. III si IV cáte 2 óre.

Class'a V.

Esercitii in cetire fluanta si logica cu explicatiuni verbale si reale. Despre substantivu, adjectivu, pronume, verbu si schimbarile loru principale. Esercitii in cunóscerea si deosebirea celorualte pãrti ale vorbirei. Rectiunea verbeloru si a adjectiveloru. Deri-

varea de cuvinte prin flexiune si compunere. Dîcerea simpla, amplificata; cea compusa in generalu. Esercitiu de traducere din limb'a romana in cea germana si intorsu. Pe bas'a celoru cetite esercitiu in compunerea de dîceri simple si amplificate. Reproducerea cuprinsului pieselor cetite cu graiulu si in scrisu, dupa intrebari puse de invetiatoriu. Esercitiu ortografice cu deosebita privire la cuvintele cu tonuri modificate. Memorizarea de piese alese poetice si in prosa. 2 óre pe septemana.

Class'a VI.

Cetirea cá in anulu precedentu. Complectarea pãrtii formale despre substantivu, adjectivu, verbu, despre rectiunea verbeloru, adjectiveloru, prepositiuniloru. Dîcerea compusa, feliurile diceriloru primare si secundare. Dîcerea contrasa si prescurtata in generalu, cu privire la interpunctiune. Formarea de familii si grupe de cuvinte. Esercitiu de traducere. Reproducerea cuprinsului pieselor cetite, cu deosebita privire la variarea espresiuniloru. Descrieri mai usióre dupa modele din cartea de lectura. Esercitiu ortografice cu deosebita privire la lungirea silabeloru si a duplicarei sonuriloru. Memorizarea de piese alese poetice si in prosa.

La 4 septemani o lucrare stilistica de casa. 2 óre pe septemana.

Class'a VII.

Cetirea, cá in anulu precedentu cu deosebita privire la forma si cuprinsu. Partile dîcerei mai in specialu cu deosebita privire la rectiunea verbeloru, adjectiveloru, prepositiuniloru. Adverbiile, pronumele, conjunctiunile mai in detailu. Formarea de cuvinte cá in anulu precedentu. Dicerile secundare substantivice, adjectivice, adverbiale. Esercitiu de analiza gramaticala si de traducere. Reproducere cu graiulu si in scrisu din parti alese din alte obiecte de invetiamentu, mai alesu din istorie, geografie, istori'a naturala. Descrieri, epistole si istorisiri dupa dispositiuni date. Esercitiu ortografice cá in anulu precedentu. Memorizare si declamare de piese prosaice si poetice. La 4 septemani o lucrare stilistica de casa. 2 óre pe septemana.

Class'a VIII.

Cetirea cá in anulu precedentu, complectandu-se cu date din istori'a literaturii germane. Dîcerea compusa cu privire la conjunctiuni, consecutiunea timpuriloru; vorbirea directa si indirecta. Periódele. Esercitiu de analiza gramaticala si de traducere de piese din cartea de lectura. Compunerea de epistole si alte teme dupa dispositiuni date.

Memorizare si declamatiune de piese alese poetice si in prosa.

Totu la 4 septemani o lucrare stilistica de casa. 2 óre pe septemana.

5. *Computu si geometria.* Scopulu: desteritate in computulu elementaru cu numeri numiti si nenumiti, cu frangeri decimale si comune, in minte si in scrisu, pentru desvoltarea cugetarei logice si deprindere la ordine

si adeveru, si cu privire la trebuintiele vietiei; ér in geometrie cunóscerea liniiloru, fetieloru si corpuriloru geometrice mai obicinuite cu computarea suprafetieloru si a volumului, cu deosebita privire la trebuintiele vietiei casnice.

Class'a I.

Cele 4 respective 7 operatiuni fundamentale cu numerii dela 1—10 de rostu si in scrisu. Cunóscerea mesuriloru si monedelor mai obicinuite in acestu cercu de numeri. Fràngerile comune din acestu cercu, inse numai intuitivu. 6 jumetati de óra pe septemana.

Class'a II.

Cele 4 sau 7 operatiuni fundamentale cu numerii pãna la 20. Aditiunea si subtractiunea cu numerii pãna la 100; multiplicatia si divisia cu numerii pãna la 60, de rostu si in scrisu, cu deosebita privire la treptele decadice si la mesurile metrice si monede din acestu cercu de numeri. Fràngerile cá in anulu precedentu. 6 jumetati de óre.

Class'a III.

Multiplicati'a si divisi'a cu numerii pãna la 100. Operatiunile fundamentale in cerculu numeriloru pãna la 1000. Impartierea, esprimarea si scrierea numeriloru dupa sistemulu decadicu. Cunóscerea mai deaprópe a mesuriloru de lungime, capacitate, greutate. Scrierea frangeriloru comune mai obicinuite. Esercitiile de rostu si in scrisu. 3 óre.

Class'a IV.

Cele 4 operatiuni cu numeri de ori-ce trépta decada intregi si cu frangeri decimale, de o numire si de mai multe numiri. Cunóscerea perfecta a mesuriloru metrice. Esercitiile de rostu si in scrisu. 3 óre.

Class'a V.

Consolidare in cele 4 operatiuni cu numeri intregi si cu decimale de un'a si de mai multe numiri. Multiplicatiunea si divisiunea cu frangeri decimale, prescurtata. Cele 4 operatiuni cu fràngeru comune. Preschimbarea de fràngeru comune in decimale si intorsu. Reducerea frangeriloru comune cu mai multi numitori la unu numitoriu comunu. Proportiuni simple.

Geometrie: Aratarea corpuriloru mai obicinuite geometrice (cub, prisma, piramida, poligonu, cilindru, conu, globu) cu scopu de a cunósce diferitele feliuri de linii, unghiuri, fetie. Computarea fetieloru plane. 3 óre pe septemana.

Class'a VI.

Continuarea operatiuniloru anului precedentu, cu indicarea practicelor, ce inlesnescu computarea in economi'a casei. Regul'a de trei simpla si compusa; proportiuni simple si compuse. Calculare de procente si interese.

Geometrie: Corpurile geometrice cu fetie plane cu privire la calcularea suprafetieloru loru. 3 óre pe septemana.

Class'a VII.

Calcularea de termine. Regul'a societatii simpla. Calcularea de rabatu si de càstigu si perderi in percente. Potentiarea si estragerea radecinei.

Geometrie: Corpurile cu fetie curbe cu privire la calcularea suprafetiei lor. 3 ore pe septemana.

Class'a VIII.

Continuarea esercitiiloru anului precedentu. Regul'a societatii compusa. Contabilitatea simpla cu privire la trebuintele economiei casnice.

Geometrie: Calcularea volumului corpurilor geometrice mai obicinuite. 3 ore pe septemana.

6. *Geografie si istorie.* Scopulu: In geografie cunòscerea pamèntului patriei cu privire la forma, produse, industrie, comerci, cu privire la popórele ce locuescu intrèns'a, si la insemnatatea loru in vièti'a materiala si culturala. Cunòscerea Europei si a celorlalte continente in generalu, dupa acelea-si puncte de vedere; cunòscerea elementelor geografiei matematice si cosmice.

In istorie cunòscerea evenimentelor principale ale desvoltarei popóreloru patriei cu deosebita privire a istoriei poporului romanu. Cunòscerea evenimentelor mai insemnate din istori'a universalã. Lineamentele principale ale constitutiunii patriei, cu scopu de a desteptá interesulu si iubirea pentru patrie si pentru omenirea intrèga.

a) *Geografia.*

Class'a II si III.

Orientare in locul unde se afla scól'a. Stabilirea notiuniloru geografice fundamentale pe bas'a intuitiunii si a lecturii.

Class'a IV.

Largirea cunoscintieloru geografice pàna la marginele comitatului cu privire la produsele naturale, negotiu, industrie, poporatiune si stari culturale. 1 ora pe septemana.

Class'a V.

Purcediendu dela comitatu cunòscerea patriei dupa configuratiunea ei verticala si orizontala, ape, produse, industrie, comerci, poporatiune, cultura. Europ'a in generalu dupa impartirea ei politica, oro- si hidrografica. Pamèntulu in generalu; distribuirea continentelor si a màrilor. 1 1/2 ora pe septemana.

Class'a VI.

Monarchi'a Austro-Ungara si Europ'a dupa impartirea politica, produse, comerci, industrie, poporatiune, cultura mai in detaliu. Celelalte continente in conturi generale cu privire la orografie, hidrografie si impartire politica. Notiunile fundamentale ale geografiei matematice, fizicale si cosmice. 1 1/2 ore pe septemana.

Class'a VII.

Cunòscerea mai in specialu a Asiei, Africeii, Americiei, Australiei, cu deosebita privire a tieriloru insemnate prin

produse si prin institutiunile lor. Largirea cunoscintieloru despre relatiunile staturiloru Europei cu staturile din celelalte continente. Largirea cunoscintieloru din geografi'a matematica, fizica si cosmica. 1 1/2 ora pe septemana.

b) *Istoria.*

Class'a III si IV.

Istorisiri din istori'a patriei si din a anticitatii, la cea d'antàiu cu deosebita privire la tìnutulu in care e scól'a si pe bas'a càrtii de cetire. In class'a a patr'a 1 ora.

Class'a V.

Istorisiri din istori'a patriei cu deosebita privire la poporulu romanu si la relatiunile lui cu celelalte popóra conlocuitóre. 1 1/2 ore pe septemana.

Class'a VI.

Istorisiri din istori'a universalã cu deosebita privire a popóreloru mai insemnate pentru desvoltarea vietiei politice, culturale si estetice. Elementele mitologiei grecesci si romane. In legatura istorisiri din istori'a patriei. 1 1/2 ora pe septemana.

Class'a VII.

Istorisiri din istori'a evului vechiu si de mijlocu. 1 1/2 ora pe septemana.

Class'a VIII.

Istorisiri din istori'a evului nou cu deosebita privire a evenimentelor mai importante pentru desvoltarea institutiuniloru politice si a culturii moderne si a istoriei patriei.

Lineamente despre constitutiunea patriei si drepturile si datorintiele cetatieniloru. 2 ore pe septemana.

7. *Istori'a naturala.* Scopulu: Desteptarea interesului pentru lucrurile si fenomenele din natura pentru promovarea culturii, simtiului moralu si a gustului esteticu. Cunòscerea obiectelor si fenomenelor mai importante pentru vièti'a omului si pentru economi'a naturii.

Class'a III si IV.

Pe bas'a càrtii de cetire descrierea de individi mai insemnati prin folosulu sau pagub'a ce aducu in economie, in industrie, in arte.

Class'a V si VI.

Descrieri de individi din tóte 3 regnele naturii, dupa insusirile lor, modulu si conditiunile de esistentia, folosulu ce-lu aducu in economi'a naturii si a vietiei omenesci. Gruparea lor dupa insusirile principale. Indicari despre organisati'a interna. Cunòscerea corpului omenescu dupa organisarea sa esterna, cu elemente despre organisarea interna.

Class'a VII.

Asemenari de individi, cu scopu de a ajunge la o grupare naturala a corpuriloru din cele 3 regne, cu indegetarile amintite la anulu precedentu. Organisarea

esterna a animaleloru in comparare cu a omului, cu indegetari economice. 2 óre pe septemana.

Class'a VIII.

Complectarea cunoscintieloru din anulu precedentu. Cunoscintie despre organisatiunea interna si functiunea organeloru la plante si la animale, si la omu in specialu, cu indegetari economice si igienice. Elemente de geologie. 2 óre pe septemana.

8. *Fisica si chemia.* Scopulu: cunóscerea fenomeneloru mai importante si a puteriloru fizicale si chemice, cu privire la viati'a practica si la insemnataea loru in economi'a naturei.

Class'a III si IV.

In legatura cu cartea de cetire si pe bas'a intuitiunei cunoscintiele elementare ale fenomeneloru mai obicinuite fizicale si chemice.

Class'a V si VI.

Pe bas'a experimenteloru celoru mai acceptibile fenomenele stàrilor de agregatiune ale corpuriloru. Greutate, gravitare, punctulu de gravitate. Fenomenele produse asupr'a corpuriloru prin caldura. Genesatiunei, brumei, plóiei, zapedii, grindinei. Curente de aeru, vènturi. Termometru. Fenomene de electricitate. Fulgeru, tunetu; parafulgeru. Fenomenele mai de capetenie basate pe greutatea corpuriloru; presiunea corpuriloru, roțile de apa, porup'a, tragaiulu, barometrulu. Vase comunicátore, fântani artesiane. Plutirea corpuriloru. Sunetulu, genes'a si propagarea lui. Lumin'a, genes'a si propagarea ei; umbr'a. Reflectarea luminei; oglindi.

Solutiuni, amestecuri; combinatiune chemica. Ap'a, aerulu atmosfericu. Carbonulu, acidulu carbonicu. Oxidare. Puciósa, fosforulu. 2 óre pe septemana.

Class'a VII.

Conducerea caldurei. Conductori de caldura buni si rei. Aplicari practice. Topirea prin focu, evaporare. Masini simple. Ecuilibru si miscare. Pendul'a, pompe. Resfrangerea suneteloru, echo. Resfrangerea radieloru luminei, colori, stralucire, transparentia, opacitate. Electricitate galvanica, galvanoplastica.

Metalele mai importante, aliagiulu loru prin topire. Arderea cu flacara si infundata. Potassa (facerea de sapunu). Acidu silicicu (fabricarea sticlei). 2 óre pe septemana.

Class'a VIII.

Gravitatiunea si efectele ei principale. Rotile de apa, morile. Efectele radiatiunei caldurei. Fenomenele principale electro-magnetice; telegrafulu electricu. Masina de vaporu. Instrumente de musica si vócea omenésca. Urechii'a si cuprinderea sonoriloru; telefonu. Vederea, ochelari, ochianu, microscopu. Fenomene optice aeriane.

Hidrate carbonice. Scrobeala, zaharu, celulósa, grasiimi. Ardere, fermentare. Destilatiune umeda si séca, prepararea spiritulu si a gazulu inflamabilu. Colbri;

inalbire. Alimentele principale cu aplicare la economie si bucatarie. Elementele chemiei fisiologice cu privire la nutritiunea omului, a animaleloru si a planteloru. 2 óre pe septemana.

9. *Desemnu.* Scopulu: Esercitiu in cuprinderea si reproducerea formeloru objecteloru, avèndu privire la perspectiva, cu intentiunea de a desvoltá gustulu esteticu si a inlesni lucrurile de màna.

Class'a I. si II.

In legatura cu scrierea, esercitiu in tragerea de linii óble si combinatiuni pentru reproducerea de obiecte simple.

Class'a III. si IV.

Esercitiu in representare de forme compuse din linii, triunghiuri, patruunghiuri, cu aplicare la lucru de màna. 1 óra pe septemana.

Class'a V.

Esercitiile anului precedentu se continua, urcându-se cerintiele. Combinatiuni de figuri simple dupa modelle desemnate de invetiatoriu pe tabla, si dupa dictatu. 2 óre.

Class'a VI.

Continuare in desemnulu de ornamente simple cu privire la lucrulu de màna, dupa modelle in natura si desemnate, dupa dictatu si din memorie. 2 óre pe septemana.

Class'a VII.

Continuarea esercitiiloru din anulu precedentu. Representarea corpuriloru in conturi si cu umbre. 2 óre pe septemana.

Class'a VIII.

Esercitiu in desemnu cu privire la perspectiva in marimea modelului, in marime duplicata, sau redusa, cu continua privire la aplicarea pentru lucrulu de màna. 2 óre pe septemana.

10. *Caligrafie.* Scopulu: Dobèndirea unei scrisori corecte si frumoase.

Class'a I.

Esercitiu in formarea litereloru, in legatura cu invetiarea cetirei scriindu.

Class'a II. si III.

Esercitiu in formarea litereloru in rèndu geneticu. Scrierea cifreloru. Scriere dupa tactu. 1 óra.

Class'a IV. V. VI. VII.

Continuarea esercitiiloru din anii precedenti, luându in privire si formarea litereloru gotice. 1 óra pe sept.

11. *Càntare.* Scopulu: Desvoltarea audiulu pentru cuprinderea tonuriloru si a facultatii pentru reproducerea melodiiloru mai simple, unisone si in dóue voci, pentru formarea gustulu esteticu si desvoltarea simtie-minteloru patriotice.

Class'a I. si II.

In legatura cu celelalte ore de invetiamentu, exercitii in cuprinderea si producerea de tonuri. Tonuri inalte, jöse, lungi, scurte, slabe, puternice. Mici cãntece dupa audiu. 1 óra.

Class'a III. si IV.

Esercitare in reproducere de cãntece mai mari dupa audiu. Elementele sistemului noteloru musicale. 1 óra.

Class'a V si VI.

Cãntece mai simple, in o voce dupa note. 1 óra.

Class'a VII. si VIII.

Continuare in esercitare de cãntece in o voce si dóue voci, dupa note. 1 óra.

12. *Lucru de mânia.* Scopulu: Desteritate in esecutarea cu gustu a lucrariloru obicinuite in casa, cu deosebita privire la conservarea modeleloru de gustu esteticu si ale formeloru usitate la poporulu romanu. Cunosccerea materialuriloru ce se folosescu la lucrulu de mânia si a isvoreloru de unde ele se potu procurá in calitate mai buna.

Class'a III. si IV.

Esercitii in impletirea cu acele si cu igliti'a. 3 ore pe septemana.

Class'a V. si VI.

Esercitii in totu feliulu de reparaturi de lucruri impletite cu acele. Cãrpirea de ciorapi prin tiesere. Esercitii in signarea rufeloru. Cusaturi mai simple; exercitii in cãrpirea rufeloru prin tiesere si petecire. 3 ore pe septemana.

Class'a VII. si VIII.

Esercitii in cusaturi mai fine si in cãrpituri. Esercitii in scóterea de tipare (modele) pentru croitul de rufe si de haine. Broderii de albituri. Esercitii in luarea de mesura pentru haine femeiesci. Esercitii in cusaturi cu masin'a. Reparaturi de rufarie. La cusaturi si broderii cu mânia cu continua privire la modelele frumoşe folosite de poporulu romanu. 3 ore pe septemana.

13. *Economi'a casnica.* Scopulu: Deprinderea elevorulu in lucrrurile de tóte dílele din economi'a casei, in intielesu mai strënsu, pentru a-si puté tine cas'a in rëndu bunu, pentru a desvoltá smntiulu de ordine, de curatienie si a inlesní controlarea personalului de serviciu in aceste lucrari.

Economi'a casnica nu se propune in ore separate, ci elevele se voru face atente la lucrrurile ce apartienu aici, cu ocasiunea instructiunei din celelalte obiecte.

14. *Gimnastic'a.* Scopulu: Castigare de desteritate si venjosie corporala, cu privire la o desvoltare armonica fisica si morala.

Class'a V—VIII.

Esercitii libere si la aparate. Cãte 1 óra pe septemana.

b) Pentru cursurile complementare.

I si II.

In cursurile complementare se voru face repetitii din acele materii de invetiamentu, cari vinu mai alesu a fi aplicate in viéti'a practica, si pe lângu aceste se voru mai adauge: higien'a, pedagogi'a de casa, invetiatura despre economi'a casei preste totu si in deosebi despre pregatirea si conservarea bucateloru, despre gradinaritu cu privire la trebuintiele bucatariei, despre contabilitatea simpla necesara in economi'a casei, desemnulu aplicatu la croitoria si confectionarea de vestminte, precum si deprinderi in celelalte lucrari, ce apartinu industriei de casa.

Elevele cursuriloru complementare voru fi aplicate pe rëndu, sub conducere cuviinciósa, de a ingriji de tienerea in curatienie a odailorु internatului, de procurarea materialuriloru necesare in economiatu si de pregatirea bucateloru.

In invetiamentulu din aceste cursuri se voru face adausuri, sau omisiuni, sau modificari, numai intru càtu ele voru fi reclamate de diferenti'a gradulu de desvoltare a elevorulu si de conditiunile vietiei, in care ele voru avé se intre.

c) Obiectele de invetiamentu facultative:

15. *Music'a instrumentala si vocala mai perfectionata.*

16. *Limb'a francesa.*

Se voru predá la dorintie speciali ale parintiloru, dupa normele ce se voru ficsá de directiune din timpu in timpu si dupa trebuintiele speciale ale elevorulu.

§. 8.

Timputu instructiunei.

Anulu scolasticu incepe cu 1-a Septemvrie st. v. si se incete cu 30 Iunie anulu urmatoriu, fiindu impartitu in 2 semestre.

Órele de instructiune sunt in fie-care dí dela 8—11 sau 12 óre si dela 2—4 sau 5 óre. Var'a se póte mutá inceperea pe órele 7 diminéti'a si 3 dupa amédi.

Feriile sunt la craciunu 4 díle, anulu nou 1 dí, bobotéz'a 2 díle, pasci 10 díle, rusalii 4 díle, intre semestre 5 díle si la serbatori mai insemnate câte 1 dí.

§. 9.

Esamene.

Afara de esamenele eventuale de primire, de repetitiune si cele dintre sëmestru, cari sunt de caracteru privatu, se face la finea sëmestruulu alu 2-lea esamenu publicu.

La acestu esamenu comitetulu asociatiunei va fi representatu prin unu delegatu-comisariu, care va asterne comitetulu unu raportu in scrisu despre rezultatulu examenelor si despre observarile ce va fi facutu din caus'a loru.

§. 10.

Puteri didactice.

Instructiunea in toate obiectele de invetiamentu obligate se predă prin:

a) 8 invetiatori ordinari, — celu puçinu 2 cu studii de specialitate academice, dintre cari unul, că directoru va conduce intregu institutul, atâtu in cele ce privescu invetiamentulu, câtu si in afacerile disciplinare si administrative scolare.

b) 1 invetiátore pentru lucrulu de mână, carea că subdirectóra, conduce inspectiunea pensionatului.

c) Dupa trebuintia câte unu catechetu de confesiunea gr. ort. si de conf. gr. cath.

d) 1 invetiatoriu de desemnu.

e) 1 invetiatoriu de gimnastica.

Pentru obiectele facultative se voru institui:

f) 1 invetiatoriu de musica instrumentala si vocala.

g) 1 invetiatoriu de limb'a francesa.

Posturile amintite sub lit. c—g, se voru institui dupa trebuintia, adeca daca nu se voru puté provedé prin vr'un'a din puterile didactice amintite sub a si b.

Pentru ele se voru ficsa remuneratiuni separate de lefile ordinare.

Permitiéndu starea materiala a institutului si ceréndu trebuinti'a, puterile didactice se voru sporí, la propunerea corpului didacticu, prin conclusu specialu alu comitetului asociatiunei.

Instituirea invetiatoriloru si a invetiátorei pentru lucrulu de mână o face comitetulu asociatiunei pe calea concursului.

Dintre invetiatorii ordinari alesi comitetulu asociatiunei numesce pre celu mai cualificatu de directoru.

Salariile personalului didacticu, stabilite de comitetulu asociatiunei, se platescu dela cass'a asociatiunei, care administréza fondulu scólei de fete.

Dreptulu de disciplina asupr'a personalului intregu didacticu ílu esercita in prim'a linie directorulu institutului si in a dóu'a si ultim'a instantia comitetulu asociatiunei.

§. 11.

Mijlóce de invetiamentu.

a) 2 masine de computu (aritmometri).

b) mape geografice: planiglobu, mapele continente-loru, a Austro-Ungariei, a Ungariei, a Palestinei, eventualu si altele dupa trebuintia.

c) 1 globu terestru.

d) 1 telluriu si lunariu.

e) o colectiune de icóne si obiecte in natura sau preparate din cele trei regne ale naturei.

f) o colectiune de aparate fizicale si chemice.

g) o colectiune tehnologica.

h) o biblioteca scolaru.

i) o colectiune de modele pentru desemnu.

k) o colectiune cu aparate de gimnastica.

l) unu piano pentru esercitiile de musica.

m) o masina de cusutu.

Dupa trebuintia mijlócele de invetiamentu se voru sporí prin procurari din anu in anu.

§. 12.

Incaperi de invetiamentu.

Pentru instructi'a scolaru se folosescu:

a) 8 sale de invetiamentu, avéndu a serví eventualu si cá sale de meditatie (musee).

b) 1 sala pentru desemnu si esercitii de musica.

c) 1 sala pentru lucru de mână, avéndu a servi si cá sala de recreatie.

d) 1 odae dreptu cancelarie directorala, impreuna cu 1 sala de conferentie si pentru conservarea mijlóceloru de invetiamentu.

§. 13.

Condituni de primire.

Eleve, cari au frecuentatu vre-o alta scóla de aceea-si categorie, se primescu in class'a corespundietóre, sau in ceea ce urméza, daca dovedescu prin atestatu cunoscintiele recerute. Pentru eleve in alte condituni se va face unu esamenu de proba.

Insinuarile de primire se facu la directorulu institutului.

Elevele, cari urméza cursulu regulatu la scól'a superióra de fete sunt sau esterne, sau interne (pensionare).

Cele esterne, daca nu sunt sub ingrigirea parintiloru, au se dovedésca, că sunt sub ingrigire privata corespundietóre si au a se conformá intru toate ordinea institutului si reguleloru disciplinare.

§. 14.

Didactru.

Pentru instructiunea ce primescu elevele, voru platí afara de tacs'a de inmatriculare cu 1 fl. v. a. si unu didactru in rate lunare, care se va stabili la inceputulu anului scolaru de comitetulu asociatiunei in cointielegere cu corpulu didacticu.

Toate tacele de didactru le incasséza directorulu si le administra comitetulu asociatiunei in fia-care luna.

B. Pensionatulu.

§. 15.

Scopulu pensionatului este, a mijloci pentru elevele, cari vinu din localitati straine, sau nu au locuintie la parinti sau la persóne acceptabile, o subsistentia in condituni materiale, intelectuale si morale mai avantagióse, decâtu le póte oferi ingrigirea la privati.

Elevele pensionare deci au locuinti'a, máncaarea, luminatul, incalditul si spalatul in institutu, pe lângu intrég'a instructiune, ce o primescu alaturea cu celelalte eleve.

Cărtile trebuincioase, caietele, materialul de scris, de desen, de lucru de mână au se-si le procure elevele in sesi, de asemenea au se pórte ele, respective parintii lor, tóte cheltuelile pentru îmbracaminte, încălțăminte, precum si in casu de morbu si pentru trebuintie speciale.

Elevele pensionare au se aduca cu sine la intrarea in pensionatu pe lângă îmbracamintea si schimburile necesare, o saltea, două perini, o plapoma sau straiu, schimburi de patu, unu lighiani cu cele trebuincioase la spalatu si unu sacu pentru rufele întrebuintiate.

Pentru îngrijirea in pensionatu elevele voru plăti, afara de tacsă de înmatriculare, o retributiune lunara anticipativa, care se va ficsă de către comitetulu asociatiunei in cointelegere cu corpulu didacticu.

In această retributiune lunara se cuprinde si didactrulu.

§. 16.

Inspectiunea in pensionatu.

Inspectiunea in pensionatu o pórta subdirectóra sub supraveghierea directorului.

Subdirectór'a va avé cá personalu ajutatoriu:

a) o guvernanta, care eventualu o substitue in tóte afacerile, avendu a dá si ea instructie in lucrulu de mână si a purtá grija de economatu.

b) 1 bona, care va purtá grija de eleve in dormitóre, in sofragerie, de curatieni'a elevelor in tóte, in scurtu de cele ce privescu economatulu.

c) 2 servitóre si 1 servitoriu de curte.

Dupa trebuintia si permitiendu starea institutului, personalulu ajutatoriu se póte inmultu.

Instituirea întregului personalu ajutatoriu se face prin directoru, in cointelegere cu subdirectór'a.

Dreptulu de disciplina asupr'a personalului ajutatoru 'lu exercita directorulu.

§. 17.

Provederea trebuintieloru personalului.

Pentru trebuintiele personalului in tóte ramurile sale se pune de comitetu la dispositiunea corpului didacticu, respective a directorului, o suma anumita, despre întrebuintiarea carei'a se va presentá comitetului socotéla in modulu si la timpulu ficsatu de acest'a.

C. Conducerea afaceriloru întregului institutu.

§. 18.

Tóte afacerile, cari privescu institutulu cá scóla si cá pensionatu se conduc de corpulu didacticu, si mai in specialu de directoru si subdirectóra.

Decisiunile aduse de corpulu didacticu in cauzele curente de invetiamentu, de disciplina, de administratiune scolara se executa de acest'a imediatu. Pentru modifi-

cari esentiale in afacerile institutului, pentru pócuaru, instituire si adaptari, pentru cari nu s'a dispusu altcum si nu sunt prevediute in bugetu, se cere si consimțimentulu comitetului asociatiunei.

Despre cursulu afaceriloru scolare si ale internatului, corpulu didacticu presenta din conferentia, la finea anului scolasticu, comitetului asociatiunei unu raportu generalu detailatu, insoțitu si de unu proiectu de bugetu pentru anulu urmatoriu.

Comitetulu asociatiunei exercita dreptulu de supra-inspectiune asupra cursului regulatu alu tuturoru afaceriloru institutului, prin o delegatiune de trei membri. Acest'a delegatiune inse nu are dreptulu a face propria auctoritate dispositiuni in cele ce privescu conducerea afaceriloru institutului, ci numai propuneru, fiindu dreptulu de dispositiune o atributiune a comitetului intrunitu in siedintia.

Comitetulu va raportá in fie-care anu adunarei generale a asociatiunei despre starea institutului scolariu, pusu sub supraveghierea sa.

Sibiu in 15 Martiu n. 1885.

Comisiunea ad hoc:

Davidu Bar. Ursu. Dr D. P. Barcianu.
I. Popescu. I. Russu. D. II. Puscariu.

Caracterulu firmu.

Disertatiune pronuntata in adunarea generala a despartimentului XII tinuta la Lapusiu in a. 1884.

Motto: Caracterulu firmu e celu mai scumpu tesauru pe pamentu!

Dr. Franciscu Steinberger.

Onorata adunare!

Majestatea Sa imperatulu si regele nostru apostolicu, gloriosulu monarchu Franciscu Iosifu I., la anul 1882 1. Iuniu a visitatu academi'a Theresiana din Vien'a. Cu acea ocasiune a adresatu profesoriloru academiei urmátoriele cuvinte de un'a însemnatate fórte mare. — „Nesuiti-ve — dice către profesori marele monarchu, se crescuti caractere mari intru folosulu patriei.“

In aceste cuvinte ale Majestatii Sale, ne vorbesce esperienti'a castigata pe înaltimea tronului, ne vorbesce ânim'a iubitóre de popórele sale a marelui monarchu, ne vorbesce o întieptiune profunda.

Pentru-ca in adeveru singuru caractere mari fórmeza bas'a si siguranti'a fericirei omenimei. Singuru aceste potu realisá lucruri mari si folositóre. — Insași Asociatiunea nóstra transilvana, de voiesce a-si ajunge nobilulu scopu, nesmintitu are trebuintia de asemenea caractere firme. — De acea eu cu această ocasiune, cându tînemu adunarea acestui despartimentu, am aflatu cu cale a dissertá pe scurtu, cu permisiunea dvóstre despre caractere.

Ve rogu de binevoitorea D-vóstra atentiune.

Onorati auditori! mai in tóte dílele se audu plànsori, cumcà cele mai salutare idei, indata ce se nascu, pe nou sunt silite a apune in mormentu, si acésta din lips'a de imbratosiare. Se audu plànsori, cumcà pe societatea de astadi, prin nici unu mijlocu nu-o poti trezi din letargi'a in care se afla, cumcà un'a apathia domnesce generalminte inimele ómeniloru, si cà astfeliu in locu se propasimu stamu pe locu séu mai bine mergemu indereptu, pentru-cà: qui non proficit, deficit.“

Mie, marturisescu sinceru, onorati auditori, aceste plànsori, nu mi-se paru a fi calumniari, ci din contra mi-se paru a fi de totului justificate.

Si ce dovedescu aceste? singuru aceea, cà societatea de astadi nu posiede vointi'a firma de a lucrà! Intru-adeveru tempulu nostru nu se póte laudá cu poterea neclatita a vointiei. Ne place a vorbi multu, dar a lucrà puçinu. Avemu cultura intelectuala, carea produce in noi multe idei frumóse si salutari, dar cându e vorb'a se le realizamu, se le ducemu in deplinire, asia dñcèndu se-le intrupamu, la acea apoi ne lipsesce vointi'a firma, si ne vine incomodu a ne luptá cu pedecile ce se ivescu. — Epoc'a nóstra asia se vede, este epoc'a consultariloru, epoc'a schimbariloru de idei, epoc'a enquetelor si nici decumu a faptelor. Curge vehementu discussiunea in adunari, in siedintie, lupta idei cu idei, nu lipsesce oratori'a, sangele se inferbintiesce, candu este vorb'a de a declamá, dar' indata ce a incetatu tunetulu vorbeloru, indata ce s'a parasitu càmpulu luptei, érasí remanu tóte unde au fostu mai 'nainte. Pàna cându proiectulu e in stadiulu consultarii, are aderentii quantum satis si pieptulu redicatu de enthusiasmu, flacar'a insufletitóre ce se vede in ochi, te facu a crede, cà cine scie ce lucruri se voru sevarsí, dar' apoi cându ajunge lucrulu la frangerea panei, cându trebue pusu umerulu la lucru, atunci numai ce vedi, cà insufletirea scade si fiesce-cine incepe a se retrage. Ne plàngemu asupr'a vitregimei tempului, ne amusamu de suvenirile trecutului, dar' nu facemu nimic in interesulu venitoriului. Condamnamu luxulu, condamnamu nesuintiele sinistre ale societatii, condamnamu intinderea mai departe decâtu ajunge invelitóre, inse nu are nime curagiulu sè se puna in contr'a acestui curentu stricaciosu, nu are nime curagiulu se faca unu inceputu salutariu.

A ne vaierà asupr'a jurstariloru vitrege, a pune vin'a pe altii, a judecá vii si mortii, la acést'a fórte bine ne pricepem, dar' a pune mán'a la lucru, a ridicá povór'a baremi cu unu degetu, la ast'a nu avemu destula vointia.

Semnulu stagnarii epocei de astadi este: cà pré usioru ne jocamu cu vorbele, neaducèndu-ne aminte cà acele trebue si tienute. Da, càci a vorbí e fórte usioru, dara efeptuirea vorbeloru recere vointia tare, recere tarie sufetésca, recere abnegatiune, numai asia promite succesu.

Suntemu ómenii vorbeloru si nici-decumu ai faptelor, scimu vorbí frumosu, dara nu scimu lucrà, aducemu hotariri, dara remanu pe chartia, ne insufletimu pentru

idei, dara glori'a realizarii acelor'a o lasamu pentru altii. E pré adevératu, cà astadi nu sunt fapte, astadi traimu epoc'a vorbirei. Insa vorbele infocate nu usca lacremile suferintelor si bogati'a ideiloru nu potolesce fómee celoru flamandi.

Timpulu nostru are lipsa de fapte si nici decumu de vorbe frumóse. Singuru cu vorbe nici cu unu pasiu nu vomu potea impinge mai departe trasur'a inaintarei. Putemu fi fuduli de bogati'a ideiloru ce avemu, dar' nu ne potemu laudá cu glori'a faptelor, càci aceste ne lipsescu.

Si pe unde trebue cautatu isvorulu acestoru fenomene triste?

Respunsulu e fórte usioru: in crescerea unilaterala. Educatiunea tempului nostru se ocupa numai cu facultatea intelectuala, numai facultatea mentale o agravéza cu totu soiulu de cunoscintie, numai mintea o cultivéza cu mijlócele sciintiei! — Pe cealalta facultate a spiritului, carea asemenea are trebuintia de educatiune cá si mintea, carea asemenea are lipsa de intarire, si carea este facultatea determinatiunei si a operatiunei, adeca vointi'a, o neglige cu totulu. — Standu lucrulu astfeliu, mirare e daca mintea brilléza cu idei, insa vointi'a e debila intru realizare? Potemu asteptá dela vointia actiuni sublime, daca la acea nu amu educatu?

'Si trimitu parintii pruncii la scóla, cá se-si cascige cunoscintie pentru viétia, insa de cealalta facultate carea dà omului valóre morale, carea este fontele faptelor sublime, carea este chiasmata a dá peptu cu greutatile vietiei, carea are misiunea cu curagiu si perseverantia a strabate printre vicissitudinile vietiei, de acea facultate asia nu grijescu parintii, cá-si cum aceea nu ar esiste de locu.

Póte fi deci mirare, daca apoi vointi'a siovaéza incóce si incolo, daca fàra tñta retacesce pe marea vietiei, déca fàra firulu Ariadnei se pierde in labirintulu nehotaririi. Póte fi mirare déca poterea vointiei se potignesce, déca se clatina cá trestí'a? — Nu póte fi, de óre-ce nu s'a cultivatu. Parintii in locu se-si tñna de-atoru strinsa datorintia a indreptá pe cale buna si intari vointi'a prunciloru sei, nici cà o baga in séma, ci se indestulescu cu aceea, cà pruncii loru intorcu cartile, cà càsciga cunoscintie pentru viétia. Déra intrebú, óre ace-luia, care se lasa pe mare, este-i destulu cá nai'a se-i fie incarcata cu thesauri? óre nu are trebuintia de compasu, cá se póta ajunge cu siguritate la limanu, óre níu are trebuintia de angyra, in care sè se póta radimá printre orcanele furtunei? Acestu compasu pe marea vietiei este indreptarea vointiei, si angyr'a este poterea vointiei.

Astadi se pune fórte mare pòndu pe cultur'a intelectuala, se croescu feliu de feliu de planuri de invetiamentu, tóte cu menirea, cà càtu mai multa sciintia se cascige pruncii prin acele, si càtu mai multe cunoscintie practice pentru natia. Inzadaru, numai prin sciintia, fia aceea ori si càtu de practica, numai ce nu se póte face tenerulu deplinu aptu pentru viétia.

Sciinti'a in sine nu e suficienta, cá se ne putemu ferici in viétia.

Càti barbati cu minte mare, cu sciintia profunda remanu fàra nici unu folosu pentru societatea omenésca, fiindu-cà nu au curagiulu a'si validitá thesaurulu, fiindu-cà nu au putere de vointia a pasi pe terenulu fapteloru, fiindu-cà de tóta piedec'a se sparia, pàna càndu altii cu sciintia multu mai puçina pasindu pe aren'a vietiei si luptându-se cu dificultatile, reportéza mari succese; da, pentru-cà posedu vointia tare, posedu tenacitate.

Sciinti'a, cultur'a intelectuala inca nu produce firmitate de vointia.

Atletii cei mai gloriosi ai omenimei nu avemu se-i cautamu intre curatii carturari. Invetiati, cari traiescu singuru sciintiei, ce e dreptu, se potu ridicá la acea inaltime a ideelor, de unde potu luminá departe prin seclii venitori, in sa arare-ori se ridica la inaltimea puterei vointiei morali. Ideile concepute in minte pieru, fructe nu aducu, déca lipsesce vointi'a firma.

Sciinti'a, cultur'a intelectuala inca nu ne duce pe noi la limanulu fericii. Nu intratát'a lips'a de cunoscintia, càtu mai cu séma slabiciunea vointiei ne aduce nefericiri in viétia.

Mai mare lipsa avemu de vointi'a firma, carea se manifestéza prin fapte, decâtu de sciinti'a carea tóte le micioréza, decâtu de sciintia, carea de destule-ori e o golatate imbracata in tog'a sciintiei: „Faptele bune ne fericescu, nu sciinti'a“. „Càndu usi'a vietiei se inchide dupa noi, faptele bune ne deschidu portile eternitatii, càndu tacemu, ele inceptu a vorbí, candu murimu, prin ele reinviemu in amintire“, díce Tompa.

Crescerea de astadi nu maneca din acestu punctu de vedere. Astadi cultur'a sciintifica e cuvèntulu magulitoriu, pe lãnga care ne concentramu tóte poterile, suntemu si falosi cu cultur'a moderna. Dara nu potemu fi falosi cu cultur'a morala, cu directiunea nobila a vointiei, hu, pentru-cà cu formarea aceleia puçinu ne ocupamu. Spoleitur'a din afara suffoca pretiulu din launtru, caracterulu morálu. Prin frecare voimu a face din arama auru. Nu de savanti are lipsa societatea, ci de barbati cu vointia firma, gat'a spre ori-ce activitate, de barbati cu caractere, in cari sè se póta increde ori si cine.

Si de sciintia avemu trebuintia, si cultur'a sciintifica inca 'si are motivulu seu, numai càtu acel'a se nu fia exclusivu. Sciinti'a in sine este asia cá-si sórele de érna, carele ce e dreptu, ne da lumina, dara ne lasa reci. Sciinti'a nu ne insufletiesce pentru fapte. La acést'a se recere cultura morala, carea cá si sórele de véra, lumineza si totuodata si incaldiesce pamentulu, si 'lu face se dea feliu de feliu de producte. Asia dara daca voimu, cà viitoriulu se nu fia sterpu cá si presintele in fapte maretie, déca voimu se avemu barbati cari insufletirea se-o scie pune in lucrare, trebuie se avemu mai multa grija de desvoltarea vointiei, de formarea caracterului. „Sanabiles fecit Deus nationes“, díce scriptur'a (Dumnedieu a facutu natiunile sanabile) prin innoirea ge-

neratiunilor. Pre celi crescuti si imbetraniti in directiunea gresita totu mereu fi schimba alta generatiune. Spiritulu acestei'a se póte reformá. In acestu pamentu teneru sementi'a nu s'ar' aruncá inzadaru.

Viéti'a nu este altu-ceva, decâtu o catena neintre-rúpta a operatiunilor. Intr'o miscare continua, intr'o activitate aci mai sprintena, aci mai monotóna, intr'o operatiune aci de mai mare, aci de mai mica insemnatate, intr'o nesuintia nobila ori pucinu nobila ni se stracura dílele. Fiesce-cine in continuu face câte cev'a. Intrebarea este cà ce? Tóte faptele nóstre sunt dovedile sufletului nostru. Sufleteloru mici, mici le sunt si faptele. Fapte nobile, numai spirite nobile potu produce. Lucruri grandióse, numai spirite puternice, numai tari'a sufletésca bine deprinsa póte operá.

Insa acést'a potestate a spiritului, trebuie se-o cautamu nu intratát'a in genialitate, càtu mai cu séma in puterea vointiei. Genialitatea ne da numai lumin'a la intreprinderile nóstre, dara puterea ducatóre la scopu ni-o servesce virtutea vointiei, caracterulu firmu.

Cele mai maretie fapte demne de un'a amintire historica avemu de a le multumi nu genialitatiloru, ci caractereloru constante, puterei intrepide a vointiei. Abnegatiunea fàra esemplu si tari'a sufletésca nealterata a lui Georgie Vashington a datu stateloru americane independinti'a.

Càndu cinev'a vorbea lui Napoleonu I. de unu planu audace alu lui i-a observatu, cà-i voru contrastá alpii in calea armatei, Napoleonu au respunsu: nu voru fi acolo nici-unu feliu de alpi: si premiulu tariei lui sufletesci a fostu o victoria stralucita. Da, cà-ci vointi'a firma este atátu de formidabila putere, încàtu inaintea ei si muntii devinu mosinóie. Virtutea vointiei ca und'a 'si afla drumu, cale inaintea sa. Inpedenti'a intrepida innaintéza càtra scopulu propusu si cá o putere magica rapesce multimea cu sine vointi'a firma si pe lãnga talentu slabu inca póte efeptuí lucruri mari. Tinerulu spartanu plângèndu-se mamei cà-i este scurta sabi'a, a primitu respunsulu: mai intinde-o cu unu pasiu. Si noi talentulu debilu se-lu mai adaogemu cu duplicarea vointiei firme, cu hotarire mai seriósa, si nu vomu remané fàra ajungerea propusului.

Vointi'a firma: Psihologi'a o numesce caracteru, carele se manifestéza prin constantia si virtute. Constanti'a 'lu apera, cá se nu-se schimbe nici dupa pofte interne, nici dupa influentie esterne si cá se nu-lu clatine nimica.

Sagetele nenorociloru, persecutiuniloru, si ale coruptiuniloru recadu batucite de pe peptulu omului cu caracteru. Consecinti'a fi este caracteristic'a fapteloru; vèrtutea nu se retrage de greutatile ce le intimpina in cale, ci tiene catra tint'a sa pàna ce o ajunge.

(Va urmá).

Cele 88 monede romane (antice), găsite în pădurea dela Avramesci, județul Tutov'a*).

În precedentul Nr. alu „Tutovei“, dădăramu o scurta notiția despre aflarea a 88 piese argintu, formatu micu (monede romane), găsite, din întâmplare în malulu unei râpe, în pădurea comunei Avramesci, județul nostru, de către însu-si proprietariulu acelei păduri, Dlu Sandu Giusca, actualminte primariu acelei comune.

Ne marginiramu atunci a dá numai o simpla înregistrare acestei pretioșe descoperiri, anunțiându, după espreș'a dorinția a Dlui proprietariu Giusca, că acele 88 monede antice sunt puse spre vëndiare, pentru doritorii de a le posiede, rezervându-ne a face o dare de sēma mai pe largu.

De-ore-ce inse, onor. D-nu S. Giusca avu amabilitatea de a ne pune la dispozițiune mentionatele monede, fiindu chiar' si în acestu momentu în pastrarea noastră la redacțiunea diariului, gasiramu fôrte necesariu, în respectulu științei istorice, de a face o cercetare minuțioșă si cătu se pôte de seriōșă asupr'a acestoru anticitati, cari au statu ascunse, de atâtea vremuri, în pământulu binecuvântatu alu Tierei noastre, si cari ne reamintescu, cu fala, ba înca mai multu: ne probēza — fără siovaire — dominiatiunea stramosiloru nostrii Romani pe acestu pământu sigilat cu sângele si osamintele legionariloru lui Traianu.

Spre a ne îndeplini placut'a sarcina ce ne-amu luat cu tōta consciința, ne adresaramu la barbati competenti în ale numismaticii si archeologiei, si fericita întâmplare pentru noi, a adusu cu sine, de a face dilele acestea, cunoscinti'a unui distinsu barbatu germanu a d-lui Dr. C. Schuchhardt, care actualminte, fiindu în ospitalitatea si cerculu de studiu alu onor. d-nu Ionu M. Costanu Iepureanu, lucrēza cu multa pricepere în ale archeologiei, ocupându-se cu cercetari științifice, relativu la tiēr'a noastră.

Dlu Schuchhart, pré bine cunoscutu în lumea literara din Germani'a, că unulu din colaboratorii principali în ale istoriei romane, prin caletoriile întreprinse cu celebrulu istoricu romanistu cu M o m s e n, astadi avemu

*) Acēsta descoperire facuta în Moldov'a o voru știuti de ajunsu numai archeologii si istoricii, atātu ai nostrii, cătu si aceia dintre straini, cari au statu până acum'a la mare îndoēla, dēca si tiēr'a numita mai târdiu Moldov'a, a fostu odiniōra parte constitutiva a Daciei lui Traianu. În timpurile noastre dispăre cu încetulu si acēsta îndoēla, nici decum inse prin scrieri că ale lui Rōsler, Hunsdorfer et Compania, ci mai vērtoșu prin monumente conservate până în zilele noastre în sinulu pământului, de unde ne place a crede că se voru mai desmormentă si altele multe, precum de ex. se vede în Dobrogea, de unde se desgrōpa monumente care punu la mirare chiar' pe eruditii Europei. De aceea reproducemu si noi acēsta descoperire noua după diariulu Tutov'a Nr. 62.

Red. Trans.

fericirea de a'lu cunōsce, petrecēndu pentru cătăv'a timpu la mosi'a dlui Ionu Iepurēnu, după-ce întreprinse mai multe caletorii științifice prin Dobrogi'a, Bessarabi'a si Moldov'a, ale cărui lucrari demne de tōta atentiunea pentru noi Romanii, le avemu chiar' înainte ochiloru nostri publicate în fōi'a germana numita: „Weser Zeitung“, ce apare în Brem'a, sub titlulu: „Wie man einen Rōmerwall entdeckt“? precum si: înteressant'a descriere, totu în acea fōia, sub titlulu: „Eine Weinachtsfahrt in Dobrugea von Dr. C. Schuchhardt.

Suntemu datoru a esprimă viuele nōstre multumiri invetiatiului filologu, D-lui Dr. C. Schuchhardt, de pretiosulu serviciu ce ne face, prin o esacta si consciințioșă descriere a acestoru 88 monede romane, carei'a îi facemu distins'a onōre a o împartăși publicului, în traducerea fidelă, precedata de o scrisōre, ce ne adresēza personalu, cu data:

„Iepureni, 20 Maiu 1885.“

Ēta ce ne împartășiesce D-lu Schuchhardt:

„Multu pretiuite Domnule Neagoe!

„Mi-ati facutu distins'a onōre de a ve adresă la mine în cestiunea cercetării celoru 88 monede antice, descoperite în pădurea din satulu Avramesci.

Amu acceptatu cu multa placere din parte-ve acestu interesantu studiu, mai cu sēma, cându vedu zelulu ce ve conduce la cercetari de înaltu interesu istoricu pentru tiēr'a vōstra.

Amu terminatu lucrarea mea, cu tōta scrupulositate a unui studiu scurtu, dér' consciințiosu.

Unu singuru lucru me incomodēza: că sum silitu a ve molestă cu traducerea acestei cercetari ce amu facutu, că se-o puteti insera în stimatulu organu de publicitate „Tutov'a“, de ore-ce după-cum știți, nu me simtu înca destulu de forte de a scrie în limb'a romana.

Speru, că modest'a mea lucrare te va multumi; căci e pe cătu se pôte de esacta.

Te rogu pretiuitulu meu domnu, se binevoiesci a acceptă cordialele mele salutari si distinct'a considerațiune, ce-ti conservu.

Alu Domniei tale: Dr. C. Schuchhardt“

Apoi urmēza:

Resultatulu studiului celoru 88 monede romane dela Avramesci.

Cele 88 monede romane, ce mi s'au datu în studiu de on. D-nu prof. St. Neagoe, monede descoperite în pădurea dela Avramesci, de D-lu S. Giusca; după o scrupuloșă esaminare a subsemnatului, cuprindu period'a istoriei antice, dela Nero până la Commodus. Si anume, aceste monede se împartu pe Imperatori si Imperatricele acestei periōde, după cum urmēza:

1	piesa	din	timpulu	lui	Nero	(54—68	dupa	Ch.)
2	piese	„	„	„	Vitellius	(69)		
11	„	„	„	„	Vespasianus	(69—79)		
8	„	„	„	„	Trajanus	(98—117)		
14	„	„	„	„	Hadrianus	(117—138)		

2	piesa	din	timpulu	lui	L. Aelius	(fiu	adopt.	alu	lui	Hadrianus)
20	"	"	"	"	Antoninus Pius	(138—161)				
13	"	"	"	"	Faustina	(nevést'a	acestui)			
12	"	"	"	"	Marcus Aurelius	(161—180)				
1	"	"	"	"	Faustina II-a	(nevést'a	acestui)			
1	"	"	"	"	L. Verus	(161—169)				
1	"	"	"	"	Lucilla	(nevést'a	acestui)			
1	"	"	"	"	Commodus	(180—192)				

Dupa cumu se vede, cea mai mare parte din aceste monede 'si au originea din perióda lui Vespasianu până la Marcu Aureliu; iéra succesorii lor sunt reprezentati numai cu câte una piesa. Pe acela timp, asiadara, când a fostu ingropata comór'a dela Avramesci, este bine constatat, ca monedele dela Vespasianu până la Marcu Aurelu, erau cele mai desu intrebuintiate in circulatiune; fiindu-cà periód'a acestoru Imperatori nu puté se fia asia de indepartata dela timpulu ingroparii acestoru monede.

Si fiinducà noi nu putemu considera ingroparea (ascunderea) acestoru monede inainte de Commodus, apoi negresitu cà nu ne vomu insiela de locu, déca vomu fixa timpulu ingroparii acestei comori: indata dupa Commodus.

E unu faptu istoricu constatat, ca la anulu 200 dupa Christosu, starea de lucruri in aceste tinuturi (ale Romàniei, Moldovei, Besarabiei etc.) erau asia de critica si de nesigura, prin navalirile barbarilor din tierile invecinate, cari amenintiau aceste tinuturi prin predari si devastari, încàtu locuitorii Romani (Romàni) din Moldova, de pe atunci, au avutu motive puternice de a-si ascunde in pamentu, ingropându'si averea lor, ce constá in nisce asemenea monede de argintu.

Valórea adeverata a prezentei descoperiri nu consta numai in singuraticele bucati de monede, cari in adeveru se vedu asia de bine conservate, fiindu fórte frumóse; ci mai cu sémã in aceea: ca ele circula si se gasescu pe acele timpuri, si intr'alte parti ale Imperiului romanu.

Insemnatatea loru sciintifica zace mai cu sémã si in faptul nediscutat, cà aceste pretióse monede s'au gasitu chiaru in centrulu Moldovei, si inca gramada la unu locu.

Acestu faptu ne da o lumina destulu de clara despre adeverat'a moneda se circulá càtra finele seculului al II-lea in tierile Dunarene.

Pàna acum nu se putea sci cu sigurantia, déca pe acela timpu intrég'a Moldova fusese incorporata Imperiului Romanu, ori numai partea ei sudica. Cu acésta pretiósa descoperire inse, a acestoru monede in comun'a Avramesci, mai cu sémã cà ele sunt tóte, până la una romàne, lucru remàne deplinu clarificatu pentru sciinti'a istoriei, ca: pe la finele secolului alu II-lea, afara de speci'a acestoru monede dela Avramesci, altele nu putéu avea cursu de a circula in tierile aceste si cà: in consecintia: intrég'a Moldova in acea epoca stétea sub deplina stapànire a Cesarilor romani.

Este fórte interesantu, ca tóte aceste 88 de bucati de moneda au unu formatu micu, aprópe egalu si mai de aceea-si greutate.

O cercetare la fati'a locului la Avramesci, credu ca ar fi neaparatu necesara, din mai multe puncte de vedere, in respectulu sciintiei istorice.

Dr. C. Schuchhardt.

Dupa ce facuramu acésta scurta schitiare asupra mentionatului tesauru dela Avramesci, fie-ne iertatu a ne magul cu sperantia, ca se va gasi, póte, printre onor. nostrii conjudetieni, vre-unu Mecenate, care animatu de dorulu sciintiei si istoriei patriei romàne, nu mai puçinu: de centrulu culturalu acestei parti a tierii de josu a Moldovei, va dota museulu Liceului nostru cu aceste pretióse monede, cumparându-le spre acestu finitu.

Ne asociemu in totulu la opiniunea onor. Dnu Dr. C. Schurchhardt, cain a de veru merita o cercetare locala la Avramesci, unde s'au gasitu aceste monede de tóta importanti'a istorica pentru noi; si cine aru puté-o provoca mai cu eficacitate de càtu eruditulu nostru ministru de culte si instructiune publica, Onor. d-nu Dimitrie Sturdza, atàtu de popularu in lumea literara, prin pretiósele aquisitiuni facute Academiei Romàne, relativu la inavutirea monumenteloru nóstre istorice-nationale?

PARTEA OFICIALA.

Nr. 120. 1885.

Procesu verbale

alu comitetului asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luat in siedinti'a extraordinara dela 11 Maiu n. 1885.

Presiedinte: Iacob Bologa, vice-presiedinte. Membrii presenti: C. Stezaru, I. Popescu, I. V. Rusu, I. St. Siulutiu, Dr. I. Puscariu, B. P. Harsianu, P. Cosma, G. Baritiu, E. Brote, cassariu, Dr. I. Crisianu, bibliotecariu. Secretariu: Dr. D. P. Barcianu.

45. Presidiulu aduce la cunoscintia comitetului repozarea membrului ordinariu pe viétia alu asociatiunei transilvane si de unu lungu siru de ani zelosu membru alu comitetului acestei asociatiuni Visarionu Romanu, directorulu executivu alu institutului de creditu si economii „Albin'a“.

— Spre sciintia, exprimandu-se regretele pentru perdearea zelosului membru alu asociatiunei si alu comitetului ei si remanendu a se face notificare adunarei generale viitórie. Totu odata comitetulu decide a participá corporativu la inmormentarea ce se va face in 1/13 l. c. si a depune o coróna de flori pe mormentu.

Sibiiu d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.,
v.-presidentu.

Dr. D. P. Barcianu m. p.
secretariu.

Autenticarea acestui procesu verbale se concrede-
dloru: Siulutiu, Dr. Puscariu si Popescu

S'a cetitu si autenticatu in 1 Maiu 1885.

Dr. Ilarionu Puscariu m. p.

Siulutiu m. p.

Popescu m. p.

Nr. 121. 1885. ✓

Procesu verbale

alu comitetului asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luatu in siedinti'a dela 11 Maiu n. 1885.

Presiedinte: Iacob Bologa, vice-presiedinte. Membrii presenti: C. Stezariu, I. Popescu, I. V. Russu, I. St. Siulutiu, Dr. Il. Puscariu, B. P. Harsianu, P. Cosma, G. Baritiu, E. Brote casariu, Dr. I. Crisianu.

Secretariu: Dr. D. P. Barcianu.

46. Comisiunea exmisa pentru compunerea proiectului de statut pentru instituirea si organisarea scólei de fete a asociatiunei si a planului de invetiamentu pentru acésta scóla, presenta de nou statutulu si planulu, fostu inaintatu adunarei generale a asociatiunei din anulu trecutú, inse cu unele modificari si intregiri.

— Spre sciintia, avéndu a se tipari cá proiectu alu comisiunei in organulu asociatiunei „Transilvani'a“, cá cei competenti, conformu conclusului adunarei generale se aiba ocasiune a 'si presentá parerile asupr'a intregului elaboratu.

47. Gedeonu Bratu, studentu de a VIII. cl. gimnasia la Blaju, cere pentru anulu scol. 1885/6 si in urmatorii, unu stipendiu pentru a puté face studii de universitate in facultatea juridica. (Nr. 45 1885)

— Nefiindu disponibile mijilóce pentru crearea de noue stipendii, cererea nu se póte impliní.

48. Directiunea desp. X (Clusiu) prin adres'a de dto 31 Decemvrie 1884, respundiéndu la recercarea comitetului de sub Nr. 364 1884 in caus'a activitatii desvoltate de despartiaminte in decursulu anului arata, cá acestu despartiamentu a tñnutu in acelu anu 2 adunari generale si mai multe siedintie la subcomitetu. Totodata presenta protocolulu adunarei generale tñnute la 2 Noemvrie 1884 in Clusiu, dimpreuna cu 132 fl. v. a. incassati cu ocasiunea adunarei generale cá taxe de membri.

In protocolulu adunarei generale se arata, cá s'au facutu pasi pentru deslusirile trebuincióse cu privire la fondulu „casei tractului Faragau,“ si celu alu scólei normale din Mociu, cá s'au revidatu si aflatu in ordine cass'a despartiamentului, cá s'au aprobatu cele intreprinse de subcomitetu pentru incassarea restantielor dupa capitalele imprumutate si cá se recérca comitetulu centralu a escrie de nou concursu pentru unu stipendiu cu menirea a se dá unui elevu dela scól'a de industrie a statului din Huñedinu.

Ér' in raportulu directiunei, prin care se inaintéza protocolulu adunarei generale, se arata, cá in urm'a unei intielegeri cu intemeiatoriulu fundatiunei de stipendii N. Tamasiu din Grindu, fundatiunea dènsului nu se va trimite, dupa cum s'a cerutu de comitetulu centralu, in administratiunea acestuia pàna nu va fi ajunsu la sum'a de 10,000 fl. v. a., cí pàna la acestu terminu s'a predatu in administratiunea: „Reuniunei fondului pentru infintiarea unei scóle romane de fete in Clusiu,“ in care intielesu se va face unu codicilu la literile fundationale.

La comitetulu acelei'a-si reuniuni se arata, cá s'a predatu si fondulu „Romontianu“ menitu pentru ridicarea unui monumentu in memori'a acestui barbatu in comun'a sa natala. (Nr. 47 1885.)

Adeverindu-se primirea sumei de 132 fl. v. a. cuprinsulu protocolulu adunarei generale si alu raportulu directiunei servece spre sciintia cu acea observare, cá fondurile pentru scól'a normala din Mociu si pentru monumentulu „Romontianu“ fiindu intemeiate cu ocasiunea adunarilor generale ale despartiamentului asociatiunei si in parte preponderanta din contribuii ale membrilor acestui despartiamentu, si cá prin urmare in conformitate cu §. 12 lit. b. in combinatie cu §. 17. liter'a a si c si cu §§. 22, 27 si 31 ai regulamentulu, pe bas'a càru'a s'au infintiatu si lucra despartiamintele, aceste nu potu insele dispune, independentu de comitetulu centralu, de sumele adunate de dènselu, comitetulu sustíne dreptulu seu de a administrá aceste fonduri, cari trebuie considerate cá parte din averea asociatiunei; deci si recérca de nou pre subcomitetu a tramite aceste fonduri in administrati'a comitetulu centralu. Ér' ce privesce transpunerea fondului „Tamasiu“ cu invoirea intemeiatoriulu in administratiunea „Reuniunei pentru infintiarea unei scóle de fete romane in Clusiu“, pàna càndu elu va ajunge la sum'a de 10,000 fl., comitetulu asociatiunei nu are nimicu in contr'a, recérca inse pre subcomitetu ai trimite in copie autentica actulu fundationalu si codicilulu facutu la dènsulu in sensulu mai susu amintitu, pentru a puté tñné in evidentia acésta parte din averea pusa in perspectiva.

49. Dl. Dr. Ioanu Ratiu, canonicu metropolitanu in Blasiu, in calitate de cassariu alu despartiamentulu XX trimite sum'a de 80 fl. v. cá taxe dela membrii asociatiunei din Blasiu. (Nr. 49 1885).

— Servece spre sciintia, adeverindu-se primirea sumei de 80 fl.

50. Dlu Nicolau Ivanu, presbiteru gr. or. la institutulu de corectiune din Aiudu, se róga a se trimite pentru detñnutii acestui institutu carti romanesci de cuprinsu religiosu-moralu si „Transilvani'a“, organulu asociatiunei. (N. 53 1885).

— Se acórda trimiterea organulu asociatiunei cu inceperea anului curentu, ér' scrieri de cuprinsu religiosu-moralu se voru trimite pe càtu stau la dispositiunea comitetulu.

51. Societatea de lectura „Andreiú Siagun'a“ a eleviloru dela seminariulu pedagogicu-teologicu din Sibiiu se róga a i-se oferí gratuitu tóte publicatiunile „asociatiunei“ pentru bibliotec'a sa. Nr. 63 1885).

— De óre-ce inca din anii trecuti s'a trimisu pentru acésta biblioteca câte unu exemplariu din organulu asociatiunei, cererea se acórda pentru cursurile anuale mai vechi si eventualu pentru acelea, ce le-ar' lipsi.

52. Dlu Vasile Popu din Ierneulu-mare, cere unu ajutoriu de 140 fl. v. a. din fundatiunea menita pentru ajutarea descenditorulu din familiile romane ale desfiintatei comune „Tofaleu“ (Nr. 69 1885).

— Se indruma a-si presenta cererea insocita de documentele necesarie atunci, càndu se voru escrie concurse pentru ajutórele si stipendiile de conferitu prin comitetulu asociatiunei.

53. Redacțiunea scrierei periodice „Allgemeine Oesterreichische Litteraturzeitung“ din Vien'a cere a i-se trimită regulat publicatiunile asociatiunei transilvane (Nr. 76 1885).

— Cererea se acórdă, avisandu-se administrati'a organului asociatiunei, a expedá acestu organu la adres'a numitei redactii, cu inceperea dela 1 Ianuarie a. c.

54. Directiunea institutului de creditu si de economii „Albin'a“ din locu, insciintiéza, că adunarea generala tienuta la 27 Aprilie a. c. a votatu din cont'a de binefaceri, rezultata din bilantiulu anului 1884, sum'a de 500 fl. v. a. in favorulu fondului pentru scól'a de fete cu internatu a asociatiunei transilvane. (Nr. 92 1885).

— Spre sciintia cu multiamita, avédu cassariulu a ridicá acésta suma in numele comitetului in favorulu fondulu scólei de fete.

55. Administratiunea bibliotecei universitatii regale norvegiane din Christiani'a, adevăresce primirea „Transilvaniei“, anulu XV si anulu XVI 1—4. (Nr. 94. 1885).

— Spre sciintia.

56. Dl. B. M. Lazaru, ingineriu asist. in Rîmniculu-Saratu, trimite rat'a ultima pentru achitarea datoriei ce avú la comitetu. (Nr. 99 1885).

— Spre sciintia, avédu a i-se retrimite obligatiunea.

57. Ioanu Vatasianu, elevu alu scólei comerciale romane din Brasiovu in cl. II, presenta adevărintia despre progresulu in studii in periodulu II. an. scol. 1884/5, cu note fórte bune (Nr. 97. 1885).

— Spre sciintia.

58. Dlu Arthuru Viotte din Sibiiu, presenta pentru bibliotec'a asociatiunei: 10 tomuri din „Opere di Pietro Metastasio, editi'a 1-a din 1782 si 1 tomu Bossuet „Discurs sur l'histoire universelle“. (Nr. 86 1885).

— Spre sciintia cu multiamita.

59. Directiunea desp. I. (Brasiovu) presenta protocólele siedintieloru subcomitetului de dto 3/15 Oct. 1884, 19 Dec. 1884 si 10 Martie 1885. (Nr. 90 1885).

Cuprinsulu acestoru protocóle, raportându-se la afaceri curente.

— Servesce spre sciintia.

60. Dl. vice-presidentu alu asociatiunei, comunica in extractu o epistola a dlui Ladislau Vajda din Cluju, prin care cere pertractarea de nou a propuneriloru sale facute inainte cu 17 ani in adunarile generale din Cluju, Gherl'a si Siomcut'a. (Nr. 13 1885).

— Actele ce se rapórtă la obiectulu din chestiune, se transpunu dlui G. Baritiu spre studiare si raportare.

61. Directiunea desp. III (Sibiiu) presenta cu datulu 25 Aprile n. a. c. respunsulu la recercarea comitetului de sub Nr. 364 1884) in caus'a raportarei regulate asupr'a activitatii desvoltate de despartiamentu in decursulu anului. Intregindu-se prin acestu raportu, rapórtelē anteriorē trimise comitetului, despre activitatea acestui despartiamentu. Nr. 117 1885).

— Servesce spre sciintia.

62. Directiunea desp. I. (Brasiovu) presenta prin adres'a de dto 2 Maiu a. c. protocolulu subcomitetului din siedinti'a

dela 17 Aprilie a. c. in care se arata, că din partea comitetului arangiatoriu pentru primirea adunarei generale a asociatiunei in Brasovu 1883, s'au trimisu cá parte din venitul petrekeriloru de pe acelu timpu, sum'a de 162 fl. 2 cr., din care jumetate s'au retinutu pentru trebuintiele despartiamentului, ér' jumetate, adeca 81 fl. 01 cr. se trimitu comitetului centralu pentru fondulu asociatiunei impreuna cu 65 fl. taxe incassate dela membrii asociatiunei din acelu despartiamentu. (Nr. 119 1885)

— Spre sciintia, adevărindu-se primirea sumei de 146 fl. 01 cr.

63. Alexandru Rozoru, invetiacele de fauru, in Sibiiu, cere si pentru anulu 1884 unu ajutoriu de 12 fl. 50.

— Nefindu de presentu sume disponibile pentru ajutore pentru meseriasi, cererea nu se póte implini.

64. Societatea „Transilvani'a“ din Bucuresci, trimite 200 fl. pentru elevii meseriasi sustienuti de dèns'a, pe timpulu dela 1-a Aprilie pàna la 1-a Octomvrie. (Nr. 89 1885).

— Spre sciintia, adevărindu-se primirea sumei de 200 fl.

65. Directiunea desp. IV. (Sebesiu) presenta prin adres'a de dto 11 Decemvrie 1884 protocólele adunarei generale a desp. tienuta la 3 Augustu 1884 in Pianulu de susu.

In acestu protocolu se arata:

a) causele pentru cari subcomitetulu n'a pututu sè se intrunésca mai desu in siedintie;

b) că averea subcomitetului depusa la cass'a de pastrare e 47 fl. 25 cr.

c) că budgetulu despartiamentului pro 1885 s'a stabilitu cu 17 fl. cá spese de caletorie ale membriloru subcomitetului la adunarea generala, 20 fl. ajutore pentru invetiacei, ce voru sè se faca sodali si 10 fl. pentru ajutorarea unui invetiacele de meserie.

d) că s'a alesu directoru alu despartiamentului in locul parintelui protopopu I. Tipeiu care a dimisionatu, dl. I. Piso, ér' membrii in subcomitetu dd. Mateiu Savu, Ioanu Ben'a si Daniilu Davidu pentru restulu periodului.

e) s'au incassatu taxe dela membrii ord. 30 fl. si dela membrii ajutatori 107 fl., din cari cei 30 fl. se trimitu comitetului asociatiunei.

f) că la adres'a comitetului de sub Nr. 86 1884 in caus'a infintiarei „societatii Andreene“, adunarea a decisu, cá intrég'a afacere a acestei societati de infintiatu se tréca dela subcomitetu la contributorii acelu fondu cá proprietari ai lui, avédu a dispune dupa dreptulu si placulu lor, ér' libelulu dela cass'a de pastrare despre sum'a incassata pentru scopulu soçietatii sè se predea dlui M. Savu. Nr. 386 1884.

— Primirea sumei de 30 fl. se adevăresce si se apróba alegerea de directoru alu desp. si alu membriloru in subcomitetu in persónele amintite in protocolulu adunarei generale, precum si budgetulu preliminaru pro 1884/5. De óre-ce inse budgetulu acest'a se acopere din restulu de cassa depusu la cass'a de pastrare, subcomitetulu e avisatu, că conformându-se dispositiuniloru regulamentului §§. 17, 27 si 31 se administreze la comitetulu centralu câtu mai curédu si sum'a de 107 fl. incassati dela membrii ajutatori.

Ér ce privesce sum'a colectata cu ocaziunea adunarei generale din Sasciori din anul 1878, pentru infiintarea fondului „Societatii Andreene“ si din cari 235 fl. se afla depusi la „Albin'a“ in Sibiiu, fiindu-cà subcomitetulu cá atare in conformitate cu dispositiunile regulamentului este numai parte din organismulu intregu alu asociatiunei si ori-ce colecte de bani le face cu ocaziunea adunarilor generale ale despartie-mintelor sau si afara de ele, inse cá organu alu asociatiunei, sunt proprietatea fondului asociatiunei, comitetulu acesteia nu se póte abate dela hotarirea sa de sub Nr. 86 1884, ci de nou cere trimiterea sumei colectate in favorulu fondului amintitu, in administrati'a comitetului centralu alu asociatiunei, rezervandu-si la casu de neimplinire a celoru cuprinse in acésta provocare, a face pasii necesari pe calea legii.

Sibiiu d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.,
vice-presidentu.

Dr. D. P. Barcianu m. p.
secretariu.

Autenticarea acestui procesu verbalu se concrede Dloru: Siulutiu, Dr. Puscariu, Popescu.

S'a cetitu si autenticatu. Sibiiu in 18 Maiu 1885.

Siulutiu m. p.

Popescu m. p.

Dr. H. Puscariu m. p.

Bibliografia.

— Carte de cetire pentrugimnasii, scóle reale, pedagogice (normale) si pentrug scóle de adulti. De Ioanu Popea, professoru la gimnasiulu romanu din Brasiovu. Tom. I. Editur'a auctorului. Sibiiu 1885. Tipariulu institutului tipograficu, societate pe actii. Form, 8° mare, pagine 235, tipariu curatu, mai preste totu cu litere cicero, pentrucà chiaru si betranii cu vederi slabite se póta citi fára greutate, mai alesu cá voru si afla in abundantia bucati alese cu grija si cu tactulu unui professoru ce possede experientia bogata intru cunóscerea adeveratelor necessitati spiritali ale tinerimei din scólele medie si chiaru ale lectoriloru mai inaintati in etate.

Nu mai puçinu cá 221 bucati de lectura coprinde acestu tom. I. alu Legendariului publicatu de dn. professoru I. Popea. Inainte inse de a citi vreo piesa din trensulu recomandamulu la ori si cine, cá se incépa nesmintitu dela precauventarea ce stà in fruntea cartiei, intru care dn. professoru cá adeveratu pedagogu, isi dà sam'a de modulu alegerei bucatiloru si de ordinea observata in gruparea lor. Lectur'a se incepe cu 65 naratiuni, invetiaturi, sententie destinate cum se vede, mai multu pentrug scolarii din clasele I si II gimnasiali; urmédia povesti, mituri, balade, legende totu pentrug etatea mai frageda; apoi fabule, parabole, paramiti, proverbe, gâcitori mai totu atâtea tesauere din literatur'a poporului; éra la acésta se adaoga descrieri de regiuni, tieri, popóra, continente, aduse in armonia frésca cu studiile respective care se propunu in clasele gimnasiali.

In partea a dou'a a acestui tomu cá subiectu este luatupamentulu cu anotimpurile, cu fenomenele de pe suprafaçia sa si din atmosfera, cu omulu, cu animale si plante; in

fine acestu tomu I termina lectiunile cu câteva cunoscintie din universu, sore, planeti, cometi.

Daca alte legendarie aparute mai de curendu, anuntiate si in acéstea colóne sunt destinate pentrug anumite clase de scolari si studenti, precumu a dlui professoru gimnasiale Alexiu Viciu dela Blasiu pentrug a V și VI classa gimn., éra a dlui Stefanu Popu (edit. III) pentrug scólele primarie romane, cartea de citire a dlui I. Popea avù in vedere pe tinerimea din tóte clasele scóleloru medie. Noi inse amu dorù cá legendariele elaborate de cátra professori romani, incependu dela ale fericitiloru in Domnulu Aronu Pumnulu si Gabriil Munteanu pâna la acéstea mai noue, se nu lipsésca nici dintr'o familia care ține la cultur'a sa nationala si la intinderea cunoscintieloru folositoare. Red :

Gramatic'a limbei magiare. Cursu practiculu, pentrug scólele secundare, preparandii si mai alesu pentrug privati de dr. Ioanu Crisianu si Nicolau Putnoky, professori. Pretiulu 1 fl. Pag. 171. Sibiiu, 1885. Tipariulu tipografiei archidieceesane.

— Biblioteca nationala. Din ale lui Alex. Odobescu. Basmu venatorescu. Pretiulu 50 bani. Pag. 64. Tipolitografi'a nationale Ralianu Samitca in Craiova.

— Romänische Revue a dlui dr. Corneliu Diaconovich, va aparé la 1 Iuliu si va esi odata pe luna, in brosiuri de 3—5 coli cu ilustratiuni si se va trimite gratuitu factoriloru politici si diareloru neromane mai insemnate. Pretiulu abonamentului pe unu anu e 8 fl. Dl Diaconovich motivédia astu-feliu necesitatea acéstei reviste: „Iritatiunea contra aspiratiuniloru politice ale poporului romanu cresce in patri'a nóstra totu mai multu si strainatati i se dau despre noi informatiuni tot mai false. E dara o trebuintia de multu simtita de a se infiintia o fóia, care intr'o limba universal respândita se dea strainetati si publicului din tíera informatiuni esacte si consciintiose despre positiunea si tendentiele Romaniloru din Ungari'a si Ardealu“. („Familia“).

— A polgárháboru felé aristokráczia, ecclesia militans és demagogia a demokráczia ellen. Irta Cajus Gracchus. pag. 91. — Budapest 1885. Pallas részvénytársaság nyomdája.

La librariile Wilh. Krafft in Sibiiu, I. Stein in Clusiu si la librari'a N. I. Ciurcu in Brasiovu se afla:

— Dictionariu ungur-romänescu Magyar-román Szótár, compusu de Georgie Baritiu, in partea magiara elaboratu mai alesu dupa alu lui Ioanu Fogarasi, editiunea a cincea. Brasiovu 1869. Form. 8-vo. 41 cóle. leg. 3 fl. 50 cr., bros 3 fl.

— G. Baritiu. Istori'a Regimentului II romanu granit. bros. 60 cr.

— Dictionariulu etimologicu romano-latinu, alu societatiu academice, elaboratu ca proiectu, tipariu desu pe 184^{1/2}, de cóle și Glossariulu de cuvinte straine séu considerate cá straine, stracurate in limb'a nóstra, cá parte integranta a Dictionariului, tiparitu pe 37 de cóle, legate in 3 parti 18 fl., bros. 16 fl.